

LAPIDOMANEN

STENVENNERNE - KØBENHAVNS AMATØRGEOLOGISKE FORENING

52. årg. nr. 1

Januar 2026

Fossileftersøgning i Ignaberga kalkbrud, hvor der blev fundet mange fine små ting, fx hajtænder, pindsvinekøller, østersskaller m.m. Se artiklen side 14. Foto Linda Petersen.

INDEX

Annonce: Middag før generalforsamlingen	2
Indkaldelse til generalforsamlingen	3
Nyt fra gruset fra Møns Klint.....	4
Kontingentet for Stenvennerne via Betalingsservice	5
Interview med Danmarks største stenven.....	6
Danmarks største mineralsamling lander nu på Statens Naturhistoriske Museum..	9
Foreningens største gave.....	10
Stenvennernes julefrokost.....	11
Palæontologisk studiearbejde, initiativ til fredagsmøder uden foredragsholder....	13
Kør-selv-tur til Åsen og Ignaberga i Skåne d. 11.-12. oktober 2025.....	15
Rekordfund på Åsens feltstation.....	20
Geologien bestemmer klimaet på vor klode.....	22
Annonce: Fossiltur til Djursland.....	23
Annonce: Elin Christensen sælger skab og værktøj.....	24
Stenvennernes forårsprogram.....	25
Andre arrangementer af interesse.....	26
Nye medlemmer.....	27
Godbidder til auktionen.....	28

Middag før generalforsamlingen **fredag d. 6. marts 2026**

Afholdes i Fællesrummet på Telefonfabrikken, Telefonvej 8, 2860 Søborg

Kl. 17:30 - 19:00. (Generalforsamlingen starter kl. 19:00)

Pris: 200 kr.

Betaling: til kontonr. 2255-8972486621 eller MobilePay 3027 2581

Tilmelding til kasserer Finn Kiilerich-Jensen senest d. 1/3-2026 på tlf.:
3027 2581 eller på mail: stenvennerne@gmail.com

Indkaldelse til generalforsamlingen

Kære stenvenner

Der indkaldes til ordinær generalforsamling i ”Foreningen af Stenvenner. Københavns Amatørgeologiske Forening”

Fredag den 6. marts 2026 kl. 19.00 i Telefonfabrikken, Fællesrummet, Telefonvej 12, 2860 Søborg.

Hvis kontingentet er indbetalt sent, vil det være nødvendigt at medbringe kvittering for bankoverførsel, MobilePay betaling eller lignende dokumentation for betaling af kontingent for at kunne deltage i mødet.

Kl. 17.30 Middag i Telefonfabrikken, se annoncen på side 2

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent

2. Bestyrelsens beretning

3. Regnskab og fastsættelse af kontingent

4. Indkomne forslag

Der er ikke indkommet nogen forslag om tilføjelser eller ændringer af vedtægterne.

Øvrige forslag må være bestyrelsen i hænde senest 4 uger før generalforsamlingen, dvs. 6. februar.

5. Valg af bestyrelsesmedlemmer og to suppleanter

Finn Kiilerich-Jensen, Johnny Rinds, Frantz Strange og Dorte Korsbech er på valg, og de er alle villige til genvalg. Finn T. Sørensen er på valg som suppleant og modtager genvalg.

6. Valg af 2 revisorer og 1 revisorsuppleant

Thorkild Christensen er på valg og modtager genvalg som revisor. Vagn Kjærgaard er på valg som revisorsuppleant, og modtager genvalg.

7. Eventuelt

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

Nyt fra gruset fra Møns Klint

I sommers tog jeg en skovlfuld grus med hjem til mikroskopet, og der dukkede rigtig mange spændende ting op. Blandt andet fandt jeg noget nyt og spændende, i hvert fald for mig. Det var nogle små dimser, som lignede hvirvler. Jeg bladrede alle mine fossilbøger igennem for at se, om jeg kunne finde noget der lignede, og i Wienberg Rasmussens "Palæontologi, fossile invertebrater" på side 386 tonede et billede frem, som umiskendeligt lignede mit fund. Hvirvler fra slangestjerner, men det var stadig kun et gæt. Derfor besluttede jeg mig at spørge "Mitfossil" til råds. Jeg lagde billedet op af mit fund, men også billedet fra Wienberg og Rasmussen og skrev selvfølgelig også hvor de var fundet osv. og de svarede, at det var armhvirvler fra Ophiuroidea (slangestjerne). Tak til "Mitfossil" – så var min formodning rigtig.

Armhvirvler fra Ophiuroidea (slangestjerne) 1-3 mm.

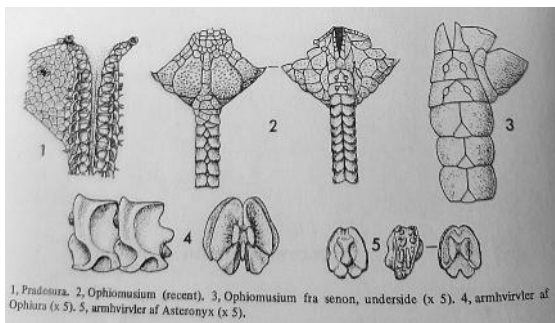

Illustration fra Wienberg Rasmussens "Palæontologi, fossile invertebrater".

MitFossil er stiftet af Statens Naturhistoriske Museum og er et nationalt fællesskab for fossilinteresserede, som skal hjælpe os med at blive klogere på fortidens biodiversitet. MitFossil favner alle interessegrupper, fra dem der går tur med hunden på stranden og finder et spændende fossil, over stenklubber, til geologer og palæontologer.

Det koster ikke noget at være medlem, man opretter bare en profil og så har man adgang til at se hvad medlemmerne og museet har lagt op af spændende fossiler og selvfølgelig også til at lægge egne fossiler op.

Det er kuratorer fra museet som bestemmer og validerer fundene og det må kun være fossiler fundet i Danmark.

Helle Juhl

Kontingentet for Stenvennerne via Betalingsservice

Kontingentopkrævningerne for 2026 udsendes og opkræves via BS.

Har du tilmeldt kontingentet til BS, vil du blive trukket automatisk den 10. februar.

Har du ikke tilmeldt kontingentet til BS, vil du ultimo januar modtage et FI-kort (Fælles Indbetalingskort).

Du kan indbetale FI-kortet i din netbank eller i din bank.

FI-kortet med kontingentopkrævningen kan du tilmelde BS via din netbank eller i din bank – **hvilket vi kraftigt vil opfordre dig til, da det er billigst for klubben.** Tilmelder du dig BS, skal du stadig huske at betale kontingentopkrævningen for 2026 – men så vil opkrævningen fra 2027 og fremefter fremgå af din betalingsoversigt for februar måned og kontingentet vil blive opkrævet automatisk.

Tag godt imod indbetalingskortet – og tilmeld det til BetalingsService, når du betaler det i din netbank eller i din bank.

Finn Kiilerich-Jensen, kasserer for Stenvennerne

Interview med Danmarks største stenven

I 2015 indledte en af Lapidomanens redaktører en artikelserie med interviews med Stenvennernes ældste medlemmer.

Interviewene kan findes i følgende numre af Lapidomanen, som også ligger på foreningens hjemmeside:

Nr. 4, oktober 2015. Samtale med Kitty Jørgensen (initiativtager og første formand 1972)

Nr. 1, januar 2016. Samtale med Lise Vistisen og Nelly Jensen, del 1.

Nr. 2, april 2016. Samtale med Lise Vistisen og Nelly Jensen, del 2.

Nr. 3, juli 2016. Samtale med Lise Vistisen og Nelly Jensen, del 3.

Nr. 2, april 2017. Samtale med Karen Østergaard

Nr. 4, oktober 2017. Samtale med Jytte og Robert Rusbjerg

Nr. 2, april 2020. Samtale med Lise Vistisen

Efter en længere pause i samtaler med de ældste stenvenner kommer nu her et interview med Hans Kloster, som blev medlem i 1986 og som var formand for Stenvennerne fra 2006 – 2022.

Hans Kloster ved den årlige stenauktion i januar 2025.

Det er gråvej, det er november, da jeg begiver mig ned til Hans Kloster for at høre om hans mangeårige medlemskab af Stenvennerne. Jeg har besøgt Hans mange gange før og beundret han imponerende kæmpestore sten- og mineralsamling. Ja, det er Danmarks største mineralsamling. (se artikel herom andet sted i bladet). Nu har stuen forandret udseende uden de mange flotte mineraler, omhyggeligt ordnet i skabe. Den store samling har nu fået et perfekt 'hjem' på Statens Naturhistoriske museum.

Men Hans har stadig sit gode vestjyske humør og fortæller levende om, hvordan det hele begyndte.

Et eksotisk sted som Cairo i Ægypten. Hans besøgte i 1977 en guldsmedebutik og så en smuk rød sten. Det var en alexandrit. Indenfor i butikken var mineralet rødt, men udenfor skiftede farven til grøn. Var det mon fup?

Hans købte ikke stenen, og det har han fortrudt mange gange. Men interessen for mineraler var vakt og fra da af begyndte samlingen af mineraler, som endte med at blive Danmarks største mineralsamling.

Hans havde beskæftiget sig med geologi og mineralogi da han studerede på Landbohøjskolen. Herfra tog Hans afgangseksamen i 1970 som agronom.

På spørgsmålet om, hvordan Hans kom i kontakt med Stenvennerne svarer Hans, at han kom til de Populære foredrag der i 1970'-80'erne fandt sted på Geologisk Museum med bl.a. Erik Schou Jensen, og Hans opdagede butikken på museet og blev gode venner med 'bestyreren' Bodenhoff. Bodenhoff fortalte om Stenvennerne, men mente ikke det var en forening for Hans, da formanden var meget striks med trillefløjte og stramt organiserede ture til forskellige lokaliteter.

Dog bestemte Hans sig for at melde sig ind i april 1986.

Forbindelsen til butikken på Geologisk Museum blev tæt, og Hans var ansat på museet og var indkøber til skolesamlingen, indtil han gik på pension. Arbejdede også som guide på museet og indkøber til butikken.

Hos Stenvennerne kom Hans i bestyrelsen i 1994 og i 1996 som næstformand. En af de mange opgaver var at skaffe foredragsholdere. Takket være sit arbejde på museet havde Hans mange gode kontakter og det nyder klubben godt af den dag i dag. I 1997 blev Stenvennerne opsagt fra klublokalerne på Duntzfeldt Allé i Gentofte. Men en lærer på Ungdomsskolen i Gladsaxe, Poul Nørgård, skaffede Stenvennerne ind hos Gladsaxe Kommune, på Ungdomsskolen på Gladsaxevej og dér var fine forhold med slibeværksted, køkken og store lokaler til foredrag. Plads til klubbens bibliotek fik vi også. Desværre blev vi sagt op og flyttede i foråret 2014 til Mørkhøj Bibliotek, mens slibeværkstedet fik husly på Telefonfabrikken.

I 2006 gik Karen Østergaard af som formand og Hans overtog posten.

Stenvennernes slibeværksted og arrangementer af ture til ind og udland, har været et stort aktiv for stenklubben.

Turene er opstået på forslag fra medlemmerne og det er blevet til mange udlands-ture. Til Finland to gange. Første gang med stor hjælp fra Hans nu afdøde kone Kirsti, som var finsk. Kirsti havde kontakt til en svensktalende russisk-ortodoks præst, som holdt inspirerende foredrag om Finlands mineraler. Også flere ture til Sverige, bl.a. til Åstorp, kendt for sine kalcitkrystaller. Fillipstad med de spændende og unikke mineraler fra Långban.

Geologiture med Erik Schou-Jensen og Bjørn Buchardt og også med Palle Gravesen. I Norge stod Astrid Haugen for ture til Oslofeltet.

Tur til Grønland, hvor Ole V. Pedersen lavede et program og underviste deltagerne inden rejsen 3 lørdage: 'Så kommer I ikke og spørger hele tiden!'

Til Idar-Oberstein. Her skulle man søge om tilladelse til at samle på mineområdet – og det sørgede Hans for. Men da gruppen kom derned og mødte kontaktmanden, viste det sig at manden ikke ejede minen. 'Men saml I bare roligt' sagde han.

Men så let går det ikke mere at finde mineralsamlingssteder. Desuden er det blevet dyrt at arrangere busrejserne, da der skal være to chauffører på bussen og det er blevet svært at fylde en bus.

Et fast arrangement gennem årene har været endagsturen til Stenmessen i Hamburg i december. Bussen kunne fyldes med Stenvenner og medlemmer fra klubberne i Næstved, Møn og Lolland Falster, som stod på undervejs.

Men nu er det svært at fylde en bus, bl.a. fordi messen i Hamburg er blevet flyttet og er blevet mindre. Ifølge Hans er behovet for messer blevet mindre pga. nethandel.

På spørgsmålet om klubbens stenauktion, så fortæller Hans, at den har der været så længe han har været medlem. Auktionen får mineraler og fossiler fra donationer og fra indkøb. Og udbyttet af auktionerne har været et vigtigt tilskud til klubbens økonomi. Men auktionen er også en vigtig del af formidlingen og oplysning om sten og fossiler.

Hvordan ser Hans på fremtiden for stenklubben? 'Jo, jeg ser lyst på den. Interessen for sten findes jo. Problemet for mineralinteresserede er, at der ikke er mulighed for at samle sine egne eksemplarer. Da, er det nemmere for fossilsamlere. Der dukker hele tiden nye fossiler op. Og så har medierne stort fokus på f.eks. dinosaurer og den geologiske fortid.'

Hans Klosters store samling har nu fået et godt hjem på Statens Naturhistoriske museum. Og Hans er ret stolt af, at den samling han har doneret, overgår en konges bidrag til Statens Naturhistoriske Museum.

'Det er der ikke alle der kan sige'.

Efter endnu en hyggelig samtale med Hans Kloster går jeg inspireret og oplyst ud i den grå by.

Tekst: Lisbeth Skousen Pedersen

Skriv til Lapidomanen

Spændende stof fra medlemmerne er altid velkomment.

Indlæg kan mailes til redaktionen

steen.a.elborne@email.dk og stenvenredak@gmail.com

**HUSK at ved eventuelle ændringer af klubbens program,
vil dette så vidt muligt blive oplyst på vores hjemmeside.**

Gamle numre af Lapidomanen vil kunne købes af kassereren på klubmøderne.

Artikler må gengives i andre stenklubbers blade med kildeangivelse.

Andre klubbers blade til Stenvennerne sendes til:

Kontaktperson Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør

Mail: stenvennerne@gmail.com

Danmarks største mineralsamling lander nu på Statens Naturhistoriske Museum

Pressemeddelelse, 17.10.2015

Når over 4.000 nye mineralarter og 10.000 genstande flytter ind på museet, forvandler det samlingen til en global sværvægter – og baner vejen for forskning, der kan forme både fortidens forståelse og fremtidens teknologi.

De fyldte indtil for nylig over 34 vitrineskabe i en lejlighed på Frederiksberg. Men nu har Statens Naturhistoriske Museum netop købt den private samling, opbygget gennem 48 år af samleren Hans Kloster. Med 4.000 forskellige mineralarter og mere end 13.000 enkeltprøver er der tale om den største mineralsamling, museet nogensinde har erhvervet.

”Det glæder mig dybt, at mit livsværk får et hjem på Statens Naturhistoriske Museum. Det var det eneste sted jeg kunne forestille mig, at samlingen hører til – og den eneste køber, jeg ville sige ja til. Jeg håber, at både forskere og publikum vil få glæde af mineralerne i mange år frem”, siger Hans Kloster, der har brugt det meste af sit liv på at opbygge Danmarks største private mineralsamling – en samling, der både rummer guldklumper og opaler.

Hans Kloster og samlingsmedarbejder Fionnuala Helen Wright.

Banebrydende muligheder for forskning, grøn omstilling og forståelse af jordens historie

Hans Klosters samling indeholder mere end 1.000 mineralarter, som ikke tidligere fandtes i museets samling. Der findes i alt omkring 5.900 mineralarter i verden. Dermed løftes museets samlede dækning af kendte mineralarter fra ca. 50 til næsten 70 procent og gør samlingen til af de stærkeste og mest forskningsrelevante i verden.

Mineraler er grundlaget for både jordens udviklingshistorie og moderne teknologi – fra de første mineraler i universet til dagens grønne omstilling, hvor solceller, batterier og nye materialer kræver sjældne grundstoffer.

”At vi på én gang får over 1.000 nye mineralarter ind i samlingen, er helt enestående. Samlingen åbner nye muligheder for forskning i alt fra jordens oprindelse til fremtidens materialer.

Samtidig har mange af mineralerne høj udstillingsværdi – det er historisk styrkelse af museet og en gave til fremtidige generationer,” siger Michael Storey, geolog og forsker ved Statens Naturhistoriske Museum, der som kurator for mineraler har stået i spidsen for museets erhvervelse.

Samlingen er nu flyttet til museets magasin og forventes at være fuldt integreret i museets samlingsbaser i slutningen af oktober.

Med erhvervelsen tager museet et markant skridt i retning af at blive et af verdens absolut førende centre for mineralforskning og formidling.

Maja Nyvang Christensen, pressemedarbejder ved Statens Naturhistoriske Museum.

Statens Naturhistoriske Museums mineralsamlinger

- En af verdens største ikke-private mineralsamlinger.
- Indeholder nu næsten 70 % af alle kendte mineralarter (mere end 4.000 ud af ca. 5.900 arter).
- Samlingen rummer omkring 100.000 registrerede mineralprøver.
- Samlingen har historiske rødder tilbage til 1700-tallet og Kong Frederik III's Naturaliekabinet.
- I 1848, efter Kong Christian VIII's død, blev hans enestående mineralsamling overdraget til Københavns Universitet hvilket øgede både størrelsen og værdien af museets mineralogiske samling markant. Købet af Hans Klosters samling overgår dog kongens i størrelse.
- Samlingen anvendes til forskning, undervisning og udstillinger og indgår i internationalt samarbejde om grøn omstilling, nye materialer og jordens udvikling.

Sakset fra Statens Naturhistoriske Museums nyhedsbrev den 17.10.2025 Red.

Foreningens største gave

Medlem nr. 95 Nelly Jensen er kommet på plejehjem på grund af demens, men har foræret Stenvennerne hele arbejdsværelset med en meget stor systematisk mineralsamling. Hver sten er nøjagtig beskrevet. Nelly var redaktør af Lapidomanen til 1993 og i bestyrelsen til 2001. Nelly skrev ofte om grønlandske mineraler og rensning af sten. På stenture fordybede hun sig i et lille hul og fandt som regel mere end alle andre. Hun hjalp gerne med at bestemme andres fund og humøret var altid højt omkring hende.

Jeg har fået den ære at tage hånd om samlingen og den ene flotte sten efter den anden dukker op. Krystaller af ussingit tvivlede jeg stærkt på rigtigheden af, men Tom Weidner var ikke i tvivl. Jeg nænner ikke at sende den på auktion, for så bli-

ver jeg nødt til at starte en ny samling. Auktionarius Finn Hasselbom gryntede irriterende højt, fordi jeg kasserede en sandsten og andre bjergarter med enkelte undtagelser, f.eks. en nydelig sleben mylonit-gnejs fra stranden ved Århus.

Samlingen på flere tusinde mineraler har naturligvis mange forskelligheder, som afspejler sig i de priser, vi får på auktionen. Til auktionen i januar får vi 150 numre overvejende med Nellys mineraler. Det bliver en enestående mulighed for at skaffe sig små, men veludviklede sjældne krystaller. Tag en lup med og nyd oplevelsen.

Nelly ved foreningens 40 års jubilæum. Foto Steen Elborne

Hans Kloster

Kort efter modtagelsen af Hans' indlæg om erhvervelsen af Nellys samling har vi desværre erfaret, at Nelly er afgået ved døden. Hun vil blive savnet! Æret være hendes minde. Se artiklen side 6 med referencer til tidligere indlæg i Lapidomanen om Nelly.

(red.)

Stenvennernes julefrokost

Lørdag den 29/11 var dagen for stenvennernes sidste aktivitet i 2025 nemlig årets julefrokost, som traditionen tro blev afholdt i fællessalen på Telefonfabrikken.

Der deltog 39 medlemmer i arrangementet som alle ankom i godt humør for at hygge og have det godt i selskab med ligesindede med hang til fossiler og mineraler.

Spillegaver, mineraler og fossiler som kunne vindes på indgangsbilletten, og bordopdækning med Finns vejledning til slagets gang i baggrunden. Fotos Linda Petersen og Steen Elborne

Der var opstillet og pyntet to langborde af bestyrelsen og medlemmer, der ankom før frokostens opstart. Pyntet kom som vanligt fra Steen Elbornes have i form af løv, grangrene og æbler. Herudover var der opstillet gaveborde til de forskellige gavetrækninger. Disse blev før frokosten gennemset af medlemmerne, der givet udvalgte sig deres favoritter.

Frokosten startede kl. 13:00 ved at Finn Kiilerich startede med en kort introduktion og information om de første aktiviteter i 2026. Frokosten bestod af højtbelagt smørrebrød samt øl, vin og vand efter eget ønske.

*Højt belagt smørrebrød, udvælgelse af sten og fossiler efter lodtrækning, amerikansk lotteri.
Fotos Linda Petersen.*

Under frokosten blev der trukket lod på indgangsnummeret om gaver fra det velbeslåede gavebord, hvor antallet af gaver muliggjorde, at hvert medlem fik 2 gaver fordelt på to runder. Ved første runde udtrak Finn Kiilerich numre og skrev dem løbende op på Pc'en. Ved anden runde var der ikke lodtrækning, men uddeling af gaver i omvendt rækkefølge således at den, der fik sidste gave i første runde, fik først i anden osv.

Efter frokost var der kaffe og småkager, samt ikke mindst amerikansk lotteri med lodder i to serier grøn og rød. Lodderne blev solgt med et maksantal på to lodder pr. farve for hvert medlem. De resterende lodder blev herefter hurtigt solgt.

Julefrokosten afsluttedes med pakkeleg, hvor deltagerne var opdelt i grupper på 4-6 personer. Pakkelegen bestod som altid ved rafling med to terninger, hvor en sekser gav ret til at tage en af pakkerne. I en tidsperiode fastsat af Steen Elborne skiftedes medlemmerne til at slå terninger. Som altid var der nogen, der var heldige at få godt med seksere, mens andre fik få, hvilket er en del af spillets præmisser. Ved spillets afslutning var alle pakkerne fordelt mere eller mindre jævnt. Lokale "udligningsordninger" udfoldede sig derfor i nogen af grupperne.

Ved 17-tiden var arrangementet overstået og fællessalen ryddet. Medlemmerne drog alle glade hjem med nye "fund" til samlingen ønskende hinanden en god jul og et godt nytår.

Kristian Korsbech

Palæontologisk studiearbejde, initiativ til fredagsmøder uden foredragsholder

I foråret 2015 var vi en gruppe på mellem 5 og 7 Stenvenner, der indledte et studiearbejde om Palæontologi. Det er således godt 10 år siden den lille gruppe begyndte at mødes hos mig, somme tider op til en gang månedligt. I denne studiegruppe har vi gennem tiden været meget alsidige, vi har bl.a. arbejdet med Darwins evolutionslære, gennemgået mange forskellige dyregruppers udvikling, ved bl.a. at se på deres fossiler og gennem den senere tid har vi også arbejdet med planternes evolution, da de jo er grundlaget for det hele.

Jeg vil nu give mulighed for, at en del af de erfaringer, der er opbygget gennem dette studiearbejde, kan komme til anvendelse i vores forening. På eventuelt valgte klubaftener kan jeg i første omgang gennemgå en af de mange fossile invertebrate dyregrupper, hvor jeg i begyndelsen vil bygge det op omkring **WIEN-BJERG RASMUSSENS PALÆONTOLOGI over fossile invertebrater**. Er dette projekt bæredygtigt kan vi arbejde videre med vertebraterne m.m.

Og hvornår skulle disse gennemgange så egentlig finde sted? Her ser jeg mit initiativ som en mulighed for at undgå de aftner, hvor vi ikke har kunnet få en foredragsholder udefra, eller en fra vore egne rækker, og hvor jeg selvfølgelig samtidigt har mulighed for at stille op med et emne. Der vil på den måde nok højst blive tale om et par gange i forårs- og efterårssæsonen.

Det jeg forestiller mig om disse aftner, er en kort gennemgang af aftenens emne, dvs. en dyre gruppes biologi og noget om dens fossiler, suppleret med det vi vil kunne se på den lille samling af mine egne fossiler, som jeg vil tage med til formålet. I vil så kunne supplere med jeres egne eksemplarer af aftenens dyregruppe, på denne måde vil vi helt sikkert kunne få en god snak om emnet, lidt på samme måde som i studiegruppen, men måske med en lidt mindre nørdet tilgang, så alle kan være med.

Jeg vil på et klubmøde i februar fortælle jer om mine tanker om projektet, her kan vi diskutere det videre forløb og i kan give jeres input til projektet. Jeg kan på mødet fortælle jer lidt, om det vi har arbejdet med i Studiegruppen gennem tiden, så kan i samtidigt se mulighederne i projektet.

Håber i er med på ideen, Peter Myrhøj!

Kør-selv-tur til Åsen og Ignaberga i Skåne d. 11.-12. oktober 2025

Lørdag den 11. oktober - Åsen

Da jeg læste om denne tur, tænkte jeg straks "den vil jeg med på", da Åsen og Ignaberga er nogle af mine favoritsteder, hvor jeg har brugt mange timer de sidste fire sommerferier.

Johanne og jeg, har ofte talt om at køre på tur sammen, så jeg spurgte hende om vi kunne følges - og hun var fyr og flamme og planlægningen kunne gå i gang. Johanne hentede mig lørdag morgen kl. 08 og af sted det gik mod Bromölla. Ingen trafik og vi var fremme i god tid og nåede både at shoppe lidt i Maxi ICA og tage et første kig på Havdragernes hus.

Kl. 11 mødtes vi med de andre turdeltagere: Finn, Steen, Claus, Helle, Dorte og Kristian. (Dorrit var desværre blevet syg). Og vores guide Filip Lindgren som er projektleder både på udstillingen i Havdragernes hus, og på fossiljagten på feltstationen på Åsen. Filip har mere end 30 års erfaring som amatørpalæontolog, han er virkelig dedikeret og ejer en af Sveriges mest komplette private samlinger af fossilsfund.

Udstillingen i Havdragernes Hus i Bromölla. Foto Linda Petersen

Fra den store parkeringsplads ved Maxi ICA, gik vi gennem tunnelen under jernbanen og op i den lille ventesal ved stationen. Også kaldet: "Havdragernes Hus". Her har Filip indrettet den fineste og meget informative udstilling om hvilke fossiler der kan findes på Ignaberga, Åsen, Ivö, Öland og Gotland m.m. Vi fik også fremvist en sjælden højtand Filip har fundet på Åsen og fået opkaldt efter sig, en meget fin lille grå sag med tre sidedænder på hver side af tanden. Den har fået navnet: "*Synechodus filipi*".

Efter en introduktion til fossiljagten gik vi tilbage til bilerne og kørte i kortege i 20 min. op til Åsen, hvor vi parkerede et lille stykke inde i skoven.

Efter en kort vandretur kom vi til en indhegning, hvor Filip har indrettet den hyg-

Filip viser hvordan man sigter sandprøverne, og Claus og Johanne forsøger at gøre ham kunsten efter. Fotos Linda Petersen

geligste feltstation. En stor fossilrig sandbunke fra Ivö søen i midten og en masse arbejdsborde, hvor man på bedste guldgraver-vis med sier og vaskebaljer, vasker fossilerne ud af sandet. Imens Filip fandt sier, baljer og skovle frem, gik vi straks på jagt i sandbunken, hvor de første østers og belemnitter hurtigt blev fundet liggende løst, skyllet fri af den sidste uges regn.

Så var det tid til en introduktion: Filip kaldte os sammen og præsenterede fremgangsmåden, med at hente sand i en spand, skovle sand i en si og ryste den i en vandbalje, hælde resterne i en anden balje og gennempille det efter fossiler. Han lovede os 100 % fossilgaranti. Og så kastede vi os over grejet og skovlede sand i spande og jagten gik ind, på hvor i sandbunken der mon var bedst at grave?? Vi forsøgte os frem og masser af sand blev siet, alt imens den meget servicemindede og hjælpsomme Fillip, konstant sørgede for rent vand til os fra to store tanke på ladet af hans bil.

Det varede ikke længe før de første fine hajtænder blev fundet, en hvirvel, fiskelorte, knoglestykker, og mange belemnitter og østers med det latinske navn: "*Acutostrea incurca*".

Filip fortalte at der findes fire arter af belemnitter på Åsen: *Belemnellocamax balsvikensis*, *Belemnellocamax mammilatus*, *Belemnitella mucronata* og *Goniotheuthis quadrata scaniensis*. Der er aldrig blevet fundet ammonitter.

Flere af os var så optaget af at sigte, at vi slet ikke havde tid til at spise frokost. Andre prioriterede det og sad og hyggede sig i det helt fantastiske solrige milde

Kristian og Claus samler grus til sigtning. Foto Linda Petersen

Knoglestykke, tænder af *Cretalamna sarcoportheta* (stor), og *Carcharias latius* (små) ifølge Filip.

Resultatet af Lindas sigtninger, bl.a. belemnitter, østers og hajtænder. Fotos Linda Petersen

efterårsvejr vi var blevet beriget med – som faktisk holdt hele weekenden. Pludselig kom en stor gruppe syngende traner

flyvende i formation rundt oppe over os – et smukt syn og de besøgte os faktisk igen i Ignaberga dagen efter, sammen med en skøn rød glente der berigede os med sit karakteristiske kald. Som jeg mindes at have hørt tidligere i Ignaberga, så den

må holde til et sted i nærheden.

Filip var nødsaget til at køre en times tid, da han var blevet inviteret ind på Bromölla bibliotek for at få overrakt kulturprisen! – Fantastisk hvilken ære og så velfortjent! Vi klarede os fint alene så længe og samlede masser af kasseret ral, vi ikke turde kaste bort, før Filip kom tilbage og kastede sit falkeblib på det og fandt de små tænder vi selv havde overset.

Efter en times tid kom Filip tilbage med en fin buket blomster, et diplom og et stort smil på læben, og grinede af Claus og Kristians nye fremgangsmåde, liggende på maven i sandbunken med håndriver, var de gået på sandkassejagt efter de hele store belemnitter, som omhyggeligt blev vasket med en opvaskebørste bagefter.

Så var det tid til en lille vandretur ned for at se hvor sandet var hentet op fra, vi gik en kort tur ad en sti gennem skoven og kom til en stor udgravning ved Ivö søen,

Udgravningen hvorfra gruset, som vi sigtede, stammer fra. Foto Linda Petersen

hvor Philips kammerat Johann, så sent som i mandags havde hentet nyt sand op på feltstationen med en stor gravemaskine, vi kunne se spor af. Filip fortalte en masse røverhistorier, bl.a. hvad det kostede at få gravet sandet op, og at det sted de graver nu, er ved at være opbrugt, og så skal der ses på om det er muligt at grave i en anden skrænt, men det vil blive en bekostelig affære da der skal fældes en masse træer først m.m.

Filip berettede også om hvordan han og hans kolleger sidste efterår gjorde et super fund her, hvor der blev fundet 20-30 store ryghvirvler fra en Plesiosaur (svaneøgle) – det største fossilfund nogensinde i Sverige og det ser ud til at de alle stammer fra den samme plesiosaur! De fortsætter selv med at grave videre her i hullet, for at se hvad der kan dukke op af større spændende ting, og har indrettet en lille hyggeplads med et havebord og stole, så der kan provianteres og hygges undervejs

i arbejdet.

Efter adskillige røverhistorier mere -Filip er en ”vældigt trevlig kille”, drøede vi tilbage til vores spande, sier og baljer, for nu var motivationen endnu større, for lige at jage de sidste tænder – vi manglede jo stadig at finde vores eget skønne svaneøgle/dinosaur fund! Til sidst måtte vi dog opgive projektet, da trætheden meldte sig, rydde pænt op efter os og skifte til noget lidt mindre mudret tøj.

Vi sprang i bilerne og kørte i kortege til Bromölla torv, for at se byens springvand og vartegn: De berømte to svaneøgler, *Scanisaurus*, en han og en hun, som soler sig på en klippe på

Hele holdet samlet foran Scanisaurus springvandet i Bromölla. Foto Linda Petersen

Ivö. De er lavet af 3000 formede og farvede glaserede keramikstykker og ret hurtigt fik vi øje på, at nede i bunden af springvandet, ligger relieffer af alle de fossiler man kan finde, afbilledet som nulevende. Et gruppebillede fik vi taget her, inden vi gik et par meter hen for at se på det store vægmaleri på en bygning, af et liggende *Tyrannosaurus rex* skelet.

Men så meldte sulten sig også og vi delte os i tre hold. Dorte, Kristian og Helle kørte til Maxi ICA for at købe ind til morgenmad og madpakker. Finn, Steen og Claus kørte til et lokalt pizzeria og Johanne og jeg, begav os til den lokale campingplads 4 min. kørsel fra torvet, hvor vi fandt alle vores nøgler i en postkasse ved receptionen og fik låst os ind på vandrehjemmet. En rigtig hyggelig stor bygning, vi havde helt alene, med opholdsstue og køkken i midten og på hver side: To gange med værelser.

Da Claus kom slæbende med pizzaerne, var det tid til at guffe løs, og vi havde en super hyggelig aften, hvor der blev fortalt en masse røverhistorier, givet et par tips til morgendagens fossiljagt i Ignaberga, drukket lidt rødvin og spist en masse chips, indtil vi dejsede omkuld på vores fine små værelser, og drømte om hajtænder!

Tak for fremragende selskab og en skøn tur! Det kunne være herligt at gøre dette til en årlig efterårstradition!!

Hvis man vil studere flere fossilfund fra Åsen og Ignaberga, kan jeg anbefale at følge facebookgruppen "Fossil i Skåne", hvor Filip Lindgren også er ganske aktiv.

Mvh. Linda Petersen.

Søndag den 12. oktober – turen går videre til Ignaberga

Efter et godt morgenmåltid og madpakkesmøring forlader vi det hyggelige van-

Aftensmaden pizzaer fortæres på vandrehjemmet. Foto Linda Petersen

Nogle kravlede rundt efter fossilerne og var heldige at finde en hajtand. Fotos Steen Elborne og Helle Juhl

drehjem på Bromölla Camping og ved 9.00 tiden er der afgang mod Ignaberga Kalkbrud.

Vi skal huske at medbringe godt med vand, fordi der loves varmt og solrigt vejr hele dagen, så der kan godt blive varmt i bruddet.

Overflyvende traneflok.

Nogle kravlede rundt i bunkerne eller sad og sigtede på stedet. Fotos Helle Juhl.

Der er omkring 1 times kørsel til Ignaberga. Da vi når frem, kan vi se, at det har regnet for kort tid siden, og det betyder jo, at det er lidt svært at bruge sigter fra starten. Det hjalp senere, da solen havde tørrer det fugtige skalgrus.

Vi spredtes hurtigt. Nogle kravlede op i bunkerne, mens andre ledte på de store flader, hvor regnen havde vasket mange fine småfossiler frem.

Der var forskellige måder at lede på. Kristian lå på maven. Så kunne han bare trille en omgang og komme over til et nyt udforsket område. Nogle sad i bunkerne og sigtede gruset og andre igen kravlede rundt på knæene og afsøgte området.

Frokosttid. Foto Helle Juhl

Vi huskede også at kigge op, når de mange flokke af smukke traner passerede hen over os og selvom det var svært at få tid, fik vi da også spist vores frokost.

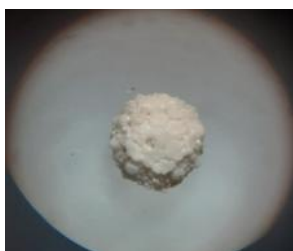
Flere fandt hajtænder og de blev både fundet ved at sigte gruset fra bunkerne, men også ved at lede i det, der var skyllet ud på de store flader.

Vi havde en skøn dag sammen og vi fandt mange forskellige fossiler.

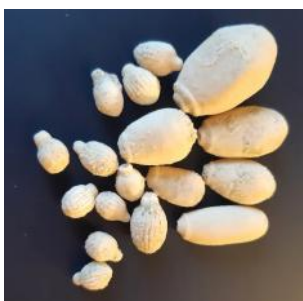
Der blev bl.a. fundet:

Stumper af Belemnitter, men også nogle hele og fine. Nogle er farvet grønne af mineralet Glaukonit.

Hajtænder
 Små hvirvler (muligvis fra laksefisk)
 Femkantede plader fra søliljen *Marsupites*
 Østers
 Muslinger
 Søpindsvin *Salenia* eller *Trisalenia*
 Brachiopoder bl.a. *Crania craniolaris* og *Isocrania egnabergensis* ←
 Køllepigge fra regulære søpindsvin
 Randplader fra søstjerner
 Enkeltkoraller
 Havsvampe
 Kalkrørsorme

Søpindsvin Salenia eller Trisalenia 4 mm

Forskellige køllepigge fra regulære søpindsvin

Hajtænder og en lille hvirvel, måske fra laksefisk

Belemnitter, den grønlige farve skyldes mineralet Glaukonit .

Fotos Helle Juhl

Plader fra søliljen Marsupites

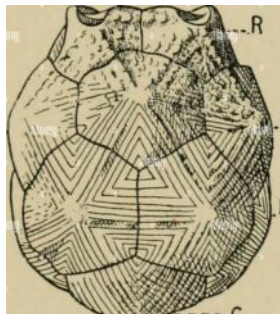

Illustration af søliljen Marsupites

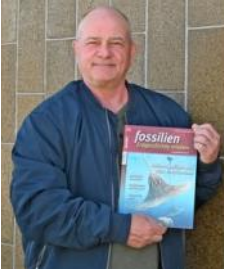
Kalkbruddets skalgruskalk er fra den geologiske periode Campanien 83 – 72 millioner år før nu.

Tak for en endnu en fantastisk tur / *Helle Juhl*

Rekordfund på Åsens feltstation

Udgivet: 25. november 2024, kl. 10:46

Filip Lindgren og hans kolleger sætter endnu engang Bromölla kommune på landkortet! Denne gang gennem et superfund, der omfatter næsten 30 ryghvirvler fra en plesiosaur (svaneøgler). Fundet blev gjort på Åsens feltstation af fossilentusiastene Eric Andersson og er det største fund nogensinde i Sverige!

Eric Andersson og Filip Lindgren som har fundet ryghvirvlerne af en plesiosaur ved Åsens feltstation

Det aktuelle fund stammer fra gruppen af svaneøgler, der havde ekstremt lange halse, måske op til 75 halshvirvler, hvilket kan ses ud fra ryghvirvlernes anatomi. En foreløbig vurdering er, at de ryghvirvler, der er fundet, stam-

mer fra et ungt individ, og at de var tættere på kroppen end hovedet.

'Vores superfund består af mellem 20 og 30 ryghvirvler, der med meget god grund kan siges at komme fra det samme individ. Dette kan ses ved hjælp af de forskellige omstændigheder, der fremkom under indsamlingen, herunder det faktum, at materialet lå tæt sammen. Antallet af ryghvirvler kan meget vel stige efter forberedelse og gennemgang af materialet i sin helhed', siger Filip Lindgren, der driver Havsdrakarnas Hus i Bromölla.

'Fundet stammer fra en plesiosaur. Disse var ikke dinosaurer i ordets sande forstand, men havkrybdyr. Det betyder, at de var krybdyr tilpasset et liv i vand, og på mange måder kan man sige, at de levede som sæler. De åndede luft og var glade for at komme op på land for at hvile, føde unger eller solbade', fortsætter Filip Lindgren.

Et unikt fund i Sverige

Aldrig før er der fundet så mange ryghvirvler fra den samme plesiosaur i Sverige. Heller ikke er der fundet så mange ryghvirvler fra det samme individ eller nogen anden variant fra gruppen af havkrybdyr. Således er dette fund unikt for svenske forhold! 'Jeg synes personligt, at dette er et utroligt fund. Jeg kunne næsten ikke tro mine egne øjne, da jeg fandt den første ryghvirvel, og hvordan flere og flere ryghvirvler derefter fortsatte med at dukke op, siger Eric Andersson', der gjorde fundet.

Fortsat arbejde med fundet

Hvirvlerne er nu i Eric Anderssons varetægt, som fortæller om det fortsatte arbejde. 'Da fundet blev taget op på Åsens feltstation, blev hvirvlerne og det tilhørende sand placeret i kasser for at sikre, at så lidt materiale som muligt ville gå tabt. Sandet fik derefter lov til at tørre, før den langsomme proces med at fjerne hvirvlerne fra sandet kunne begynde. Knoglestykkerne blev blotlagt ved at skrabe lidt sand væk ad gangen, indtil hele stykker løsnedes sig. For at være sikker på, at der ikke

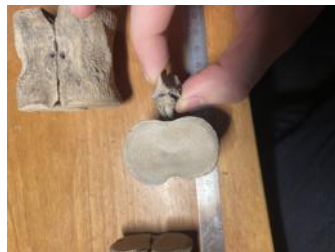
skete skade på hvirvlerne, eller at de ville falde i stykker, blev der til sidst brugt en stabilisator, der skaber et tyndt beskyttende lag både inde i og på fossilets overflade.'

Vil I indsende fundene, så de kan bruges til forskning eller vises et sted?

'Svært spørgsmål faktisk. Jeg er lidt tøvende med at indsende fund, men hvis nogen kan bidrage til forskningen, er det altid sjovt. Hvis jeg skulle indsende et fund, ville jeg nok gerne have et krav om, at det for eksempel skal vises på et museum', svarer Eric Andersson.

Nogle af de fundne ryghvirvler

Fossilfund på Ivön og Åsen

Plesiosaurer spiste mest fisk og blæksprutter, men de angreb sandsynligvis også mindre eller svagere artsfæller. De kunne blive 12 meter lange eller mere.

'Kalkstens- og kaolinminedriften på Ivön har genereret nogle plesiosaurfossiler. Før dette fund var det højeste, der var blevet fundet, omkring 10 ryghvirvler, der kunne være fra det samme dyr. Disse fund har været en del af Bromölla kommunes historie i lang tid og var blandt andet årsagen til, at vores ikoniske firkantede springvand blev bygget', siger Filip Lindgren.

Fossilerne fra Åsen stammer fra kridttiden og er omkring 80 millioner år gamle. Det, der i dag er det nordøstlige Skåne, lå dengang omtrent der, hvor det nordlige Middelhav ligger i dag. Det var et for det meste lavt hav med en skærgårdslignende karakter, meget artsrigt og meget rigt på rovdyr!

'Bromölla kommune har et helt unikt materiale at vise frem med dette fund! Der kunne gøres uendeligt meget mere med vores fossile skatkammer, og måske er Havdragernes Hus i sit nuværende format blot den første fase af noget større i fremtiden', konkluderer Filip Lindgren.

Fundene er overraskende gode!

'Det er fantastisk gode nyheder! Det er så tydeligt, hvordan Bromölla kommune blev formet af det, der blev fundet i jorden. Jeg tænker på den kaolin, der blev udvundet her, og at disse unikke fund kommer frem i lyset. Interessen for lokalhistorie er allerede stor og vil sandsynligvis stige, da det handler om spektakulære øgler fra kridttiden. Jeg må sige, at det her er overraskende godt!

Afslutningsvis vil jeg gerne hylde alle involverede i dette arbejde. Jeg må især nævne Filip Lindgren, som udfører et utroligt arbejde år efter år, og som med viden, empati og feltudgravninger skaber en portal til en svunden tid', siger Turisme-, Kultur- og Fritidschef Tomas Olsson.

Sakset og oversat fra Bromölla Kommuns Nyhetsarkiv, 12.12.2025

GEOLOGIEN BESTEMMER KLIMAET PÅ VOR KLODE

af Kjeld Bentzen

I fortsættelse og tillæg til mit maraton foredrag uge 39 og 40 var der en del, som jeg ikke nåede nok om, så det uddyber jeg hermed.

Kjeld og dronningen, som dog ikke var til stede under foredraget.

Fik ikke omtalt alle MILANCO-VIC's 3 cyklusser, der arbejder uafhængigt af hinanden med 3 forskellige tidsintervaller.

CYKLUS 1: Jordens bane om solen er næsten en cirkel, som bliver mere elliptisk over en periode på ca. 98.000 år.

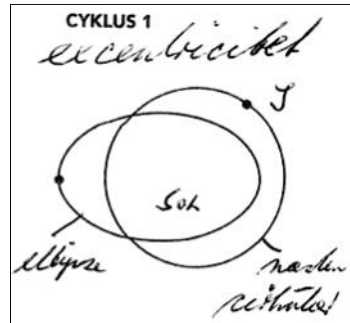
Jo mere ellipseform den har, des mere bliver forskellen på hvor megen lys og varme vi modtager om året når ellipsen er størst er der størst forskel mellem årstiderne.

CYKLUS 2: Akselhældningen giver her intervaller med ca. 10.000 års mellemrum. Hældningen svinger fra ca. 22 grader til 24,5 grader. Når hældningen er mindst, er der mindre forskel mellem f.eks. sommer og vinter, dvs. temperaturen virker mere ensartet.

CYKLUS 3: Akselhældningen slingrer i slow-motion som en snurretop over 26.000 år - det påvirker tidspunktet for hvornår årstiderne f.eks. vinteren indtræffer. I min ungdom havde vi den første sne i midten af oktober, det er længe siden det er sket.

Jeg fik slet ikke talt om Havbiolog Høpner Petersens gamle radioforedrag på DR fra 10. februar 1999 - og lidt senere her i Stenklubben. Han fortalte om NUKSUAK halvøen nord for Disko øen på Grønland. Nordsiden af fjorden har kulaflejringer, og her kan man se aftryk af mange planter f.eks. *Ginkgo biloba* og vinstokke, planter som hører til på 30 grader nord i subtropisk område, findes nu i aftrykkene på 70 graders bredde.

Han er inde på, at der må være flere andre kræfter involveret end pladetektonik,

CYKLUS 3

3. Præcession: Jorden roterer samtidig rundt om sig selv som en snurretop, der tilter i slowmotion. Akseretningen ændres langsomt over en periode på cirka 26.000 år. Det påvirker tidspunktet for, hvornår forskellige årstider indtræffer.

fordi disse træer m.m. ikke kunne have groet her med 5-6 mdr. polarmørke. Der må altså have været betydelig mere dagslys, hvilket tyder på nogle teorier om, at Jorden har haft en større hældning end den nuværende. Noget peger på op til 25 grader større hældning, noget der ikke er bevist, men flere forskere er inde på denne teori, - en ret interessant iagttagelse.

Jeg vil muligvis vende tilbage om de mange kilder til METANGAS, på et senere tidspunkt.

Fossiltur til Djursland

14.-17. maj 2026 (Kristi Himmelfarts ferien)

Vi har booket alle de ledige værelser (11) på Rønde Vandrerhjem (6 stk. dobbeltværelser, 3 stk. 4-personers og 2 stk. 6-personers), så antallet af mulige enkeltværelser er meget begrænset.

Prisen for deltagelse i turen er kr. 3.600 i delte værelser og kr. 4.600 i enkeltværelse.

Prisen inkluderer bus (Solibus) til vandrerhjemmet og lokaliteterne, sengelinned, morgenmad, madpakke smurt fra morgenmadsbuffeten og rengøring af værelser og fællesrum.

Det er ikke muligt at få aftensmad på vandrerhjemmet, så aftensmad er ikke med i ovenstående priser. Aftensmaden er for egen regning.

Vi forventer at besøge følgende lokaliteter (alle aftaler er endnu ikke på plads):

Fossilmuseum Fredericia

Trelde Næs (ved Hyby)

Sangstrup Klint

Karlby Klint

Grenå Geocenter

Dalbyover

og måske flere lokaliteter på Djursland

Turen gennemføres kun ved 20 eller flere tilmeldte deltagere. Fristen for tilmelding til turen er den 27. februar 2026.

Sangstrup Klint . Foto: Finn Kiilerich Jensen

Tilmelding til Stenvennernes kasserer finn kiilerich-jensen på:

stenvennerne@gmail.com eller +45 30 27 25 81.

(NB: Vent med betaling til vi ved om der er 20 tilmeldte og turen gennemføres)

ANNONCE:

Kære Stenvenner,

For 4 år siden forærede jeg klubben alle mine fossiler, samt størstedelen af min litteratur. Nu har jeg endelig fået ryddet op i de sidste ting og vil gerne sælge:

SKAB TIL FOSSILLER + DREMEL MASKINE + ANDET VÆRKTØJ M.M. KR. 700

Mål udvendig: Bredde 50,5 x dybde 58 x højde 113,2 cm

Skufferne måler indvendig dybde 30 x bredde 43,5 cm - skufferne er 5 cm dybe men med ekstra 2 cm frirum op til bunden af skuffen ovenover. Der er ikke adgang til den nederste skuffe - jalousien vil ikke løbe hele vejen ned. Nøgle og låse funktion er helt i orden. Det grønne stof ligger løst og kan udskiftes. Trænger til lidt TLC.

Dremel maskinen (nypris ca. 350 kr.) er velegnet til præparering og kun lidt brugt - lup x 10 (ny pris 189 kr.) - herudover får du stofposer til sarte fossiler - tandlægeværktøj - mejsel - tandbørster m.v. og alle mulige slags beholdere.

KUN AFHENTNING I KØBENHAVN MOD KONTANT BETALING - Jeg har ikke mobile pay og kan ikke hjælpe med at slæbe, ej heller har jeg bil/kørekort - der er elevator men 5 trin ned til gadehøjde.

Hvis du vil have flere billeder eller aftale afhentning/besigtigelse så ring 2656-1312 eller skriv til elinannette@live.dk

Mvh. Elin Christensen

Mange tak fra Elin Christensen, Ryegade 104A.3 - 3B, 2100 Kbh. Ø

Stenvennernes forårsprogram 2026

Januar

09. Medlemsaften: Korte indlæg fra medlemmerne. Så har du noget geologisk du vil dele med os andre, så tøv ikke med at tilmelde dig på stenvennerne@gmail.com.

16. Lea Ersted, geologistuderende: Ædelstene fra Tanzania.

23. Henning Andersen, Vulkanekspert, Vulkaner.

Se mere om Henning Andersen på hans [hjemmeside](https://vulkaneksperten.dk/): <https://vulkaneksperten.dk/>
Han har skrevet flere bøger om vulkaner, se hvilke samme sted. Det vil være muligt at købe bøgerne ved foredraget. Jorden består ikke kun af IT robotter og Pokemon. I dette foredrag giver Henning Andersen en passioneret indsigt i, hvordan vulkaner fungerer. Hvad er teorien og praktikken bag de mytiske vulkaner? Se mere på vores hjemmeside.

30. Intet møde - Dagen før Stenauktionen.

31. Stenauktion. Stenvennernes årlige stenauktion på Telefonfabrikken, Fællesrummet, Telefonvej 12, 2860 Søborg. Auktion kl. 13-17.30. Eftersyn kl. 11-13. Kaffepause ca. kl. 15. Der er 150 bjergarter, mineraler, krystaller – 50 fossiler.

Februar

06. Peter Myrhøj, klubmedlem: 'Palæontologisk studiearbejde' 1. Introduktion, hvordan bygger vi projektet op, og hvad kan Palæontologien fortælle os, noget om hvordan fossiler dannes.

13. Vinterferie - intet møde

20. Thomas Holm Scharling, geolog, palæontolog, SNM: Livet i havet omkring Svalbard i tidlig Trias.

27. Sten Lennart Jakobsen, konservator, palæontolog: Kalkkrørsorme.

Marts

06. Generalforsamling. Telefonfabrikken, Fællesrummet (se side 2 og 3)

13. Ole Dahl, geolog: Nalunaq-guldminen i Sydgrønland. Tidligere minegeolog i Nalunaq guldminen i Kirkespirdalen i Grønland, Ole Dahl, har arbejdet med mine-drift i ca. 10 år og været med til at starte 2 miner på Grønland. Han har flere somre

arbejdet som explorationsgeolog forskellige steder i Grønland, og har ledet efter guld, platin, palladium, diamanter og rubiner. Ole fortæller historien om, hvordan Nalunaq guldminen blev opdaget og senere undersøgt med henblik på at lave en guldmine, og om de vanskeligheder der er ved at drive en guldmine, hvor guldet sidder i en tynd åre, så målet bliver at sprænge en halvanden meter tyk skive ud af et bjerg. Det er en udfordring.

Foredraget kræver ingen forudsætninger, og er fyldt med smukke billeder fra guldminen i det sydlige Grønland. Minen startede 1. januar 2004 og lukkede igen i 2013. Dog genåbnede minen i november 2024 hvor et canadisk/islandsk selskab har sat gang i guldproduktionen igen.

20. Jesper Milan, palæontolog, museumsleder: Nyt fra Kridthavets dyb, spændende fossiler og forskningsprojekter fra Stevns

27. Torbjørn Madsen, amatørgeolog: Pladetektonik.

April

03. Påske - Langfredag - intet møde

10. Peter Myrhøj, klubmedlem: 'Palæontologisk studiearbejde' 2. Encellede organismer, lidt om de tidligste stadier i dyre og plantelivet, vi skal se på kokkoliter de encellede planter der dannede kridtet og foraminiferer som er fuldt funktionelle encellede dyr.

17. Michael Bak, mineralsamler: Mineraler.

24. Foredragsholder fra Forskningens Døgn. Foredrag ikke fastlagt endnu, listen over foredragsholdere frigives den 7. januar 2026.

Maj

14. - 17. Fossiltur til Djursland. (se annonce side 23)

Andre arrangementer af interesse

Folkeuniversitetet, Emdrup, Tuborgvej 164, 2400 Kbh. NV, fuau.dk/emdrup:

Oplev Danmarks natur og geologi: Landskabsformer og strandsten v/*John Cappelen, seniorklimatolog emeritus, DMI, geolog og fossilguide* . 06.05.2026, kl. 17.15-20 (foredrag) + 10.05.2026, kl. 11-14 (ekskursion, Heatherhill), hold 2612-049.

Menneskets oprindelse og udvikling v/*Bent Erik Kramer Lindow, palæontolog og geolog*. 6 foredrag, fra 20.01.2026, kl. 17.30-19.15, hold 2612-019.

KLUBLOKALE ADRESSE FOR MØDER :
MØRKHØJ BIBLIOTEK
ILBJERG ALLÉ 38 A, 2730 HERLEV
www.stenvennerne.dk

ALLE MØDER BEGYNDER KL. 19.00 OG DØRENE LUKKES KL. 22.00
SMYKKEVÆRKSTEDET I TELEFONFABRIKKEN, TELEFONVEJ 12,
2860 SØBORG (kun åbent for tilmeldte til holdet eller efter aftale med Lisbeth Espensen)

DEADLINE FOR NÆSTE LAPIDOMAN 14. APRIL 2026

STENVENNERNES KONTAKTPERSONER :

Kasserer og kontaktperson:

Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør 3027 2581

Bankkonto (i Nordea): 2255-8972486621 Foreningen af Stenvenner

mail: stenvennerne@gmail.com

Kasserersuppleant: Johnny Rinds, Fredericiavej 59 B, 3000 Helsingør 3965 4475

Sekretær: Steen Andrew Elborne, Frederik 7 Vej 29, 3450 Allerød 4828 0508

Bestyrelsesmedlem: Peter Myrhøj, Søtoften 15, 2820 Gentofte 3011 3968

Frantz Strange, Vardegade 10, 2. tv., 2100 Kbh. Ø 2680 3543

Dorrit Nors Thomsen, Øster Allé 25, 4., Lejlighed 151, Kbh. Ø 2176 4956

Dorte Korsbech, Grønnemose Alle 130, 2860 Søborg 2447 3095

Suppleant: Finn T. Sørensen, Slotsparken 70, 2880 Bagsværd 4498 2593

Lisbeth Espensen, Nyskiftevej 37, 2610 Rødovre 2671 3710

Redaktion: Kristian Korsbech, Grønnemose Allé 130, 2860 Søborg 51616776

Karin Bager, Griffenfeldsgade 30, 3.th., 2200 Kbh. N 50555205

Steen Andrew Elborne, Frederik 7 Vej 29, 3450 Allerød 40639338

Sølvværksted og slibeværksted: Lisbeth Espensen, Nyskiftevej 37, 2610 Rødovre 2671 3710

Slibeværksted: Thomas Brandt Hesselkjær, Bogtrykkervej 25 4.th, Kbh. NV 2252 1081

Webmaster: Finn Kiilerich-Jensen, Blishøj 3, 1.tv., 3000 Helsingør 3027 2581

Nye medlemmer – Vi byder velkommen til:

Inger Merethe Nielsen
 Frederik Aagaard
 Ulla Knudsen
 Anita Moth

Godbidder til auktionen

8.Iviglut
mineraler

24. Kalcit
xx"kanonspat".
Astorp roser.
Astorp. Skåne

73. Tugtupit
139 gram

51. Okenit xx.
Poona. Indien

88. Smithsonian.
Bakki, Laurion,
Grækenland